

**ivóvízellátás saját célú ivóvízműről történő biztosításának
közegészségügyi kockázatairól valamint
a közműves ivóvízellátáshoz hozzá nem férő fogyasztók részére az
egészséges ivóvíz beltéri ivóvízvételi lehetőségéről**

A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV.29.) Korm. rendelet értelmében a saját célú ivóvízmű olyan víztermelő létesítmény, amely a Víziközmű törvény szerint nem minősül víziközműnek. A biztosított ivóvíz fogyasztói alapján két csoportja különíthető el, a magán ivóvízellátást biztosító saját célú ivóvízmű és a közösségi ivóvízellátást biztosító saját célú ivóvízmű.

Az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 5/2023. (I.12.) Korm. rendelet az ivóvízhez való hozzáférés szintjei alapján 5 kategóriát különböztet meg.

„A” szintű hozzáférés: lakóhelyen biztosított, víziközmű-szolgáltató általi víziközmű-szolgáltatás, azaz a közműves vízellátás;

„B” szintű hozzáférés: lakóhelyen a közösségi ivóvízellátást biztosító saját célú ivóvízmű által biztosított vezetékes ivóvíz ellátás, azaz egyedi vízellátás (részletesen: 1.2.2 fejezet);

„C” szintű hozzáférés: a 147/2010 Korm. rendelet szerint üzemeltetett magán ivóvízellátást biztosító saját célú ivóvízművel biztosított ivóvízellátás, azaz a magánkutas ellátás, ha az engedélyezett és a vízminősége alapján a járási kormányhivatal az ivóvíz célú felhasználáshoz hozzájárult (részletesen: 1.2.1 fejezet);

„D” szintű hozzáférés: a Vksztv. 58. § (10) bekezdése szerint biztosított az ivóvízellátás, azaz a különleges közüzemi ivóvízellátás (részletesen: 1.1 fejezet);

„E” szintű hozzáférés: ismeretlen forrásból vételezett ivóvízellátás használata, ide tartozik a nem engedélyezett magánkút használata is.

Az 5/2023. Korm. rendelet alapján az egészséges ivóvízhez hozzájutás szempontjából hátrányt szenvedő csoportba, úgynevezett marginalizált csoportba tartozik mindenki, aki lakóhelyén nem rendelkezik folyamatosan közműves ivóvízellátással, azaz a B, C, D, E szintű hozzáféréssel rendelkezik, vagy a közműves ivóvízellátásból pl. díjhátralék miatt ideiglenesen kizárásra került.

A saját célú ivóvízmű létesítése a 147/2010 Korm. rendelet 16/A. § (1) bekezdés alapján engedélyköteles.

Magán ivóvízellátást biztosító saját célú ivóvízmű

A magán ivóvízellátást biztosító saját célú ivóvízmű az egy háztartás ingatlanon belüli legfeljebb 500 m³/év ivóvízigényét fedező házi ivóvízigényt kiszolgáló vízellétesítmény, azaz gyakorlatilag a **magánkút (fúrt, vert, ásott kút)**.

Az engedélyezett magánkutas ellátás az 5/2023. Korm. rendelet alapján „C” szintű hozzáférésnek minősül

- ***A kút üzemeltetőjének a kitermelt ivóvíz minőségét háromévente legalább egy alkalommal ellenőriznie kell a főbb szennyezést jelző paraméterekre.*** A vizsgálandó paramétereket az 5/2023. Korm. rendelet 2. melléklet 4. része sorolja fel. A járási hivatal a helyben fennálló kockázatok figyelembevételével további vizsgálatot is előírhat.
- A kút védelmét úgy kell megvalósítani, hogy a vízkivételi hely körüli 10 méter sugarú terület a saját ingatlanon belül legyen. Az ingatlan tulajdonosának vagy az üzemeltetőnek meg kell akadályozni a szennyezőanyagok bejutását a kútba és a környező talajba.

A magánkutak nagy része kis mélységű talajvíz kút, esetleg karsztvízre telepített kút, amelyek ki vannak téve a felszíni szennyezéseknek, ráadásul e szennyezések egy része a magánkút tulajdonosának tevékenységéből is származhat. A magánkutak vize mikrobiológia és kémiai szempontból is gyakrabban kifogásolt, mint a vezetékes ivóvíz. A fekális eredetű, szennyvíz szikkasztásból származó mikrobiológiai szennyezés, illetve a mezőgazdasági tevékenységre visszavezethető nitrát és növényvédőszermaradékok jelentik a legnagyobb közegészségügyi problémát.

A szennyvízzel szennyezett kútvízben súlyos megbetegedést okozó kórokozók is előfordulhatnak (májgyulladást előidéző hepatitis A vírus, hányást, hasmenést okozó calicivírusok és egysejtű kórokozók, valamint toxikus *E. coli* törzsek előfordulása).

Közösségi szempontból ez különösen kockázatos, mivel a fertőzések nem csak a vizet fogyasztókat veszélyeztetik, hanem emberről emberre terjedve közösségi járványt okozhatnak, elsősorban a halmozottan hátrányos helyzetű, nem megfelelő közegészségügyi körülmények között élő emberek körében, ahol egyéb higiénés problémák is jellemzőek.

A határérték feletti nitrát tartalom különösen csecsemők és kisgyermekek számára veszélyes, ún. methemoglobinémiás megbetegedést („kék-kórt”) okozhat, amely akár halálos kimenetelű is lehet. Az utóbbi évtizedekben ilyen megbetegedést kizárólag magánkút vize okozott hazánkban, közműves ivóvíz nem. A nitrát mellett ugyancsak jellemző mezőgazdasági eredetű szennyezők lehetnek a talajvizekben a növényvédőszer-maradványok, amelyek között rákkeltő és hormonhatású anyagok is vannak.

A magánkutak között a talajvíz kutak mellett – kisebb részt – mélyebb felszín alatti rétegeket megcsapoló kutak is találhatók, amelyek esetleges szakszerűtlen vagy ellenőrizetlen megépítése, üzemeltetése veszélyt jelent a még jó minőségű felszín alatti vizekre, beleértve az ivóvízbázisokat is, mivel az ilyen kutakban a szennyezés közvetlenül a mélyebb rétegekbe is lejuthat. Szintén közegészségügyi veszélyt rejt magában a saját kút és a közüzemi ivóvíz illegális és szakszerűtlen összekötése, amely akár az egész települési ivóvíz-hálózat elszennyeződését is eredményezheti. Éppen ezért saját kutat közműves ivóvíz hálózatra rákötni semmilyen körülmények között nem megengedett.

Települési Önkormányzatunk a közműves ivóvízellátáshoz hozzá nem férő fogyasztók részére az egészséges ivóvizet beltéri ivóvízvételi lehetőséggel biztosítja

- ***Kossuth Lajos utcában***
- ***Dankó Pista utcában és a***
- ***Kunadacs Községi Színtér és Könyvtár előtti közkutakról.***